

Н. М. Сікора,
директор Лищенького ліцею Підгайцівської сільської ради
Луцького району Волинської області

Використання лепбука на початковому етапі вивчення англійської мови

Розкрито педагогічний досвід створення та впровадження технології використання лепбука на уроках англійської мови в початковій ланці освіти. Узагальнено поняття лепбука, його види та етапи створення під час опрацювання тем з англійської мови у 2 класі з метою реалізації іншомовної комунікативної компетентності.

Ключові слова: молодший шкільний вік, початкова школа, мовно-літературна галузь, іншомовна комунікативна компетентність, здобувачі освіти, освітній процес, лепбук.

Sikora N. M. Using a Lapbook at the Primary School of Learning English.

The article discloses the pedagogical experience of creating and implementing the lapbook technology in the English language classes in the primary level of education. The author summarizes the concept of a lapbook, its types and stages of creating during

the study of topics from the English language in the 2nd grade in order to implement the foreign language communicative competence.

Keywords: primary school age, primary school, linguistic and literary field, foreign language communicative competence, students of education, educational process, lapbook.

Постановка питання. Нова українська школа спрямована на розвиток творчих, талановитих дітей, які вміють вчитися самостійно та використовувати набуті знання. Діти XXI століття мають гнучке мислення, нестандартно підходять до проблемних ситуацій, розв'язують їх незвичними способами. Завдання педагога нової школи – навчити дитину ставити перед собою мету, визначати основні завдання, знаходити найефективніші способи їх вирішення, а головне – критично оцінювати інформацію, аналізуючи та виокремлюючи головне. Сучасна дитина потребує не стільки багато знати, скільки послідовно і доказово мислити, виявляти розумову активність та отримувати задоволення від результату, не зупинятись на досягнутому і творчо застосовувати свої знання у повсякденному житті.

Для реалізації цих та інших цілей в освітньому просторі сьогодення постійно з'являються нові й удосконалюються вже існуючі технології навчання. Коли діти самі працюють з об'єктами навколишньої дійсності, вони краще пізнають світ, досліджуючи його, систематизуючи, узагальнюючи за певними ознаками. Саме тому в освітній діяльності учнів нової української школи слід віддавати пріоритет проєктній роботі.

Вчитель іноземних мов, що прагне удосконалити освітній процес, завжди здійснює пошук нових, нестандартних та продуктивних форм взаємодії зі здобувачами освіти, обирає вектор розвитку креативних здібностей учнів, формування в них інтересу до творчої, проєктної діяльності. Однією із таких форм є лепбук.

Огляд літератури. Використання та практичне впровадження лепбука в освітній процес початкової школи розкрито у наукових доробках Д. Гатовської, Е. Блохіної та Т. Лиханової, Н. Мартинової, К. Ляшенко, О. Крігер та інших. Функції лепбука як засобу проєктної діяльності молодших школярів вивсвітлено у працях Л. Петренко, А. Плячок та В. Олійник у методичних працях розкривають особливості організації проєктної роботи та розвитку креативності здобувачів початкової освіти за засобами лепбука.

Термін «лепбук» (з англ. *lapbook* – книга на колінах) уперше використала Теммі Дабі [1, с. 4]. Цей термін широко використовується: від Америки до Європи. Ще у вісімдесятих роках минулого сторіччя Діна Зайк, авторка різноманітних мінікниг, запропонувала використовувати складені аркуші паперу для легкого та швидкого запам'ятовування будь-якої інформації. Вона описала різні способи їх створення. Такі «мінікниги»

давали можливість дітям, працюючи над їх виготовленням, самостійно, швидко і надовго запам'ятовувати інформацію, а при потребі повторити та відтворити. Ця техніка все частіше і частіше стала використовуватись у домашніх школах усього світу. Згодом Теммі Дабі запропонувала скласти всі ці «мінікнижечки» в одну оригінально оформлену саморобну папку – «lapbook» – книгу, яка займає небагато місця і може поміститись на колінах у дитини.

Звичайно, американці не винайшли щось нове, адже подібні книжки-розгортки були завжди, але завдяки американським домашнім школам лепбук виділився в окремий вид. Він має особливість – згортатися і займати зовсім мало місця для зберігання та розгортатися в об'ємну папку для роботи групи дітей одночасно.

Лепбуки не мають чітко визначених розмірів та форм. Найчастіше їх створюють у форматі А4 у згорнутому вигляді та у форматі А3 – у розгорнутому. Такі розміри зручні для самостійної роботи дитини: тримати його в руках, писати і виконувати завдання в ньому, а після занять поставити папку на полицю або покласти в портфель.

Лепбук є кінцевим етапом у вивченні певної теми учнем та творчим доробком здобувача освіти. Тобто, вивчивши тему, школяр оформлює отримані знання у вигляді лепбука, куди вміщує все, що він досліджував та про що дізнався. Лепбуки можна пристосовувати і для власної методичної мети: навчити, розширити, закріпити, узагальнити.

Використовувати лепбук педагог може на будь-яких етапах уроку відповідно до поставлених завдань, теми та програмових вимог. Аналіз науково-методичних джерел та власний педагогічний досвід дозволили виділити основні завдання, які реалізуються під час впровадження цього методу (рис. 1).

В основі методу лежить ідея, спрямована на результат, який можна отримати за умови розв'язання певних проблем при організації роботи з лепбуком. Тому необхідно навчити дітей самостійно мислити, вирішувати труднощі, спираючись на здобутий досвід; вдосконалювати вміння прогнозувати результати і встановлювати зв'язок між різними видами пошукової інформації; проводити систематизацію та аналіз отриманих даних; підбивати підсумки, оформлювати їх та презентувати.

Рисунок 1. Мета використання лепбука

Використання лепбуків сьогодні досить актуальне в умовах впровадження нової української школи. Цей метод дозволяє здійснювати навчання в ігровій формі на уроках англійської мови, розвиває допитливість, пошукову діяльність та мотивує до навчальної активності.

Виокремлюють такі види лепбуків: навчальні, ігрові, привітальні (до свята), автобіографічні.

Створення лепбука має свої переваги (рис. 2).

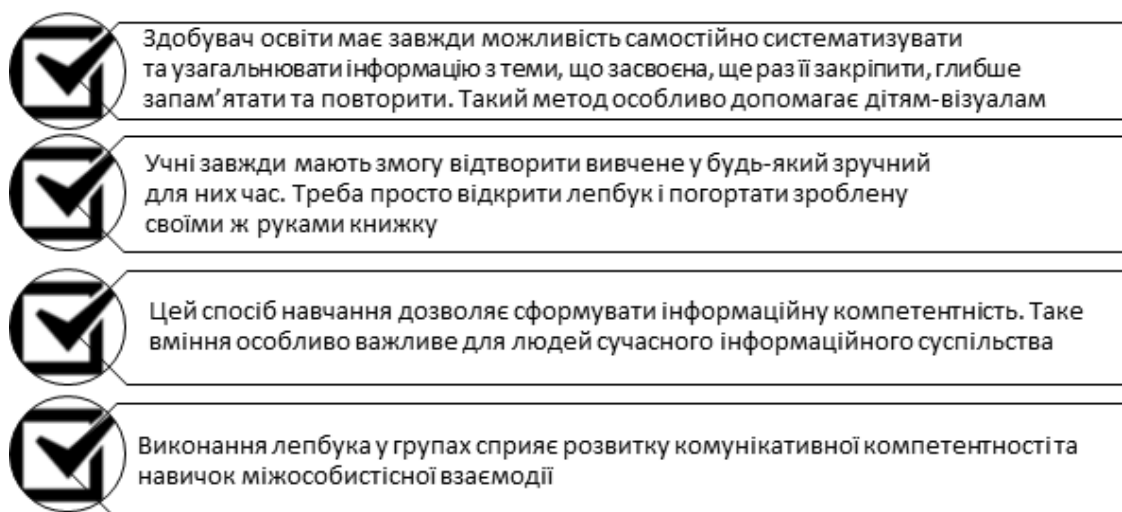

Рисунок 2. Переваги створення лепбука

Отже, лепбук має свої переваги. Його використання виправдане на уроках у початковій школі, що зумовлено віковими та психологічними особливостями дітей молодшого шкільного віку, специфікою навчання у початковій ланці освіти та компетентнісним спрямуванням освітнього процесу нової української школи.

«Lapbooking» – це процес створення лепбука. Цю маленьку саморобну книжку наповнюють різними за розміром кишеньками, вставками, рухливими деталями, віконцями, будь-якою цікавою інформацією відповідно до теми, яка вивчається. Головний принцип – це впорядкованість матеріалу. Робота з лепбуком передбачає декілька етапів. На рис. 3 подано алгоритм створення лепбука:

Рисунок 3. Алгоритм створення лепбука

Розглянемо детальніше кожен етап роботи.

1. Постановка проблеми. Вибір теми.

Тему для лепбука обирає вчитель на власний розсуд. Вибір теми не залежить від її місця у навчальному плані та складності. Це може бути як вивчення нового незнайомого матеріалу для учнів, так і узагальнення знань із відповідного розділу чи раніше засвоєної теми. На цьому етапі педагогу слід чітко розуміти, з якою метою буде використовуватися лепбук.

2. Складання плану.

Тему розбиваємо на підтеми – дрібніші частини інформації. Потрібно глибоко продумати план того, про що йтиметься в цій роботі, щоб повністю розкрити тему. Кількість частин, розділів чи сторінок залежить від самої теми, індивідуальних особливостей здобувача освіти або учасників групи.

3. Створення макета.

Зазвичай лепбук – це книжечка з двома розворотами чи картонна папка формату А3 або А4 з кількома розворотами. Структура лепбука чітко не обумовлена, що дає змогу реалізувати творчий потенціал кожного учня. Тому форма основи лепбука залежить від обраної теми та творчості школярів

і педагога. На основі розміщують різноманітні кишеньки-наповнення, які розкриють тему в повному обсязі. Існує декілька видів мінікниг, які найчастіше використовують при лепбукінгу: багат шарова мінікнига, книга-вкладка, книга-складанка, книга-віяло, книга-мушля, книга з пелюсток, книга-конверт, книга з розчиненими дверцятами, книга – сірникова коробка, книга-коло, книга-колесо, конверти для інформації.

4. Наповнення лепбука.

До кожної підтеми добирається той тип інформації, який найкраще підходить для викладу теми. При цьому вчителю необхідно дотримуватися загальнодидактичних принципів науковості, доступності, зв'язку навчання із життям та відповідності віковим особливостям учнів. Варто враховувати гігієнічні вимоги до дидактичного матеріалу, який використовуватимуть діти: колірну гаму, читабельні шрифти, величину та розміри матеріалів.

5. Збір інформації та матеріалу.

Крім мінікниг, є багато речей, які можна вкласти в кишеньки лепбука. Це можуть бути: пазли, куплені або власноруч розрізані кольорові картинки чи малюнки, дидактичні ігри, логічні ігри, лабіринти, QR-коди, посилання на інтерактивні вправи в мережі «Інтернет», кросворди, ігри на уважність, малюнки, картини, розмальовки, штриховки, мапи, схеми, таблиці тощо, а також реальні предмети (листівки, шматочки тканини, листя і т. ін.).

Тільки потім приступаємо до виготовлення лепбука, заздалегідь приготувавши необхідні матеріали (рис. 4):

картонна папка-основа;
звичайний та кольоровий папір;
ножиці;
клей;
степлер;
скотч;
декоративні елементи;
картки, картинки;
олівці;
фарби;
фломастери;
маркери

Рисунок 4. Необхідні матеріали для виготовлення лепбука

У мережі «Інтернет» є можливість скористатися різноманітними сайтами, де можна знайти готові шаблони великої кількості цих елементів.

На рис. 5 подано QR-код для доступу до шаблонів лепбуків.

Рисунок 5. QR-коди для доступу до шаблонів лепбуків

При створенні лепбука варто враховувати такі моменти:

- його потрібно виготовляти з цупкого паперу, щоб при частому використанні він швидко не втратив вигляд;
- «наколінна книга» має бути цікавою, яскравою, кольоровою, тобто привертати до себе увагу;
- така книга повинна містити інформацію, яка буде зрозумілою дітям і відповідати обраній темі;
- матеріал добирати різними способами, як під час уроку, так і самостійно; звернути увагу на те, що його можуть використовувати інші учні чи дорослі, які прагнуть отримати або поглибити знання з теми.

Створення лепбука неймовірно захопливе, бо учень бере активну участь у його підготовці та виготовленні. А значить процес запам'ятовування проходить легше і швидше, а в кінці навчального року можна буде легко повторити вивчений раніше матеріал, звернувшись до «наколінних книжечок». Лепбук – підсумковий та спільний результат творчої роботи вчителя з дітьми.

Переваги використання лепбука для педагогів:

- сприяє організації матеріалу з теми, що вивчається в рамках тематичного планування;
- сприяє оформленню результатів спільної проєктної діяльності й може бути формою представлення підсумків проєкту або тематичного тижня;
- сприяє організації індивідуальної та самостійної роботи з дітьми;
- це найкращий спосіб подати всю наявну інформацію в компактній формі.

Лепбук надає можливість активніше співпрацювати з батьками учнів, ближче залучати їх до того, що вивчають діти, до розуміння їх потреб. Через залучення батьків до спільної діяльності з'являється можливість створити справжню взаємодію в триаді «батьки – діти – вчителі» та налагодити партнерські відносини з родиною в інтересах дитини.

На уроках англійської мови у 2 класі з використанням підручника «Quick Minds Pupil's Book», автори якого Герберт Пухта, Гюнтер Гернгрос, Пітер Льюїс-Джонс (видавництво «Лінгвіст»), є великі

можливості для впровадження технології лепбука. Окрім перегляду анімованих історій, учні ознайомляться з безліччю життєво та комунікативно необхідних тем, в які інтегровано плавне та природне вивчення лексики й граматики англійської мови. Кожен лепбук із поданих тем у підручнику має схожий між собою характер, проте відрізняється наповненістю матеріалів та їх використанням. При виготовленні лепбуків учитель враховує спільні інтереси учнів і своєї роботи, рекомендації, пропозиції та бажання учнів з ООП. Відповідно до тем підручника дітям молодшого шкільного віку можна запропонувати виконувати такі завдання:

- Say and colour.
- Look and say.
- Write the missing letters, match.
- Read and circle the right number.
- Count, spell, glue.
- Make a tangram.
- Make a story, write.
- Match.
- Find and circle.
- Follow the code and write.
- Grammar focus. Write.
- Solve the crossword puzzle.
- Do the crossword and say.
- Read and divide into two columns.
- Guess and write.
- Look at the code, find and say.
- Make up sentences.
- Act and guess.

У табл. 1 подано зразки лепбуків за темами, які вивчаються у другому класі закладів загальної середньої освіти за підручником «Quick Minds...».

Висновки. Отже, лепбук – це нова універсальна форма організації освітньої діяльності для розвитку пізнавальної активності, креативності та самостійності молодших школярів в умовах сучасної освіти. Це один з інноваційних способів систематизації та узагальнення знань, а головне – універсальний засіб реалізації іншомовної комунікативної компетентності мовно-літературної галузі здобувача освіти Нової української школи.

QR-коди лепбуків згідно з темами підручника

Тема	Приклад лепбука	Тема	Приклад лепбука
Back to school		Off we go!	
The school bag		Sports club	
The zoo		In the countryside	
My bedroom		Amusement park	
Come to my party!		At the beach	

Література

1. Бадер С. О. Лепбук як інноваційний спосіб організації навчальної діяльності в початковій школі. *Академічні візії*. 2021. Вип. 1. С. 3–14. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/1/1/1> (дата звернення: 11.01.2023).
2. Іванюк А. В. Методика Lapbook на уроках англійської мови. *На урок* : [освіт. проєкт]. URL: <https://naurok.com.ua/metodika-lapbook-na-urokah-angliysko-movi-172721.html> (дата звернення: 11.01.2023).
3. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : М-во освіти і науки України, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 11.01.2023).
4. Пухта Г., Гернгрос Г., Льюїс-Джонс П. Quick Minds Pupil's Book. 2 клас. Київ : Лінгвіст, 2019. 96 с.
5. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1–2 клас. URL: <http://surf.li/ddjdp> (дата звернення: 11.01.2023).